

LIETUVOS RESPUBLIKOS EKONOMIKOS IR INOVACIJŲ MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 38, LT-01104 Vilnius, tel.: 8 706 64 845

el. p. kanc@eimin.lt, <http://eimin.lrv.lt>.

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188621919

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2022- - Nr. (4.5-82E)3-

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS IR SAVIVALDYBIŲ TURTO VALDYMO, NAUDOJIMO IR DISPONAVIMO JUO ĮSTATYMO NR. VIII-729 23 IR 23¹ STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS IR SAVIVALDYBĖS ĮMONIŲ ĮSTATYMO NR. I-722 4, 10, 17 IR 20 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija, vykdydama Ministro Pirmininko pavedimą Nr. 3551624 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. rugpjūčio 11 d. posėdžio protokolas Nr. 53, 18 kl. 3 p.) ir atsižvelgdama į išryškėjusias praktinio taikymo problemas, parengė ir teikia Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo Nr. VIII-729 23 ir 23¹ straipsnių pakeitimo įstatymo projektą (toliau – VSTVND įstatymo projektas) ir Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo Nr. I-722 4, 10, 17 ir 20 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą (toliau – VSI įstatymo projektas) (toliau kartu – Įstatymų projektai).

Įstatymų projektų tikslas – suvienodinti ir užtikrinti reikalavimų kandidatams į valstybės ir savivaldybės įmonių ir valstybės ir savivaldybių valdomų bendrovių kolegialių priežiūros ar valdymo organų narius nustatymą, taip pat patobulinti kitas šių įstatymų nuostatas, siekiant aiškesnio ir išsamesnio teisinio reguliavimo.

I. Sprendžiama problema	<p>1. VSTVND įstatymo 23¹ straipsnyje ir VSI įstatymo 10 straipsnyje nustatyti iš dalies skirtingi reikalavimai kandidatams į valstybės ir savivaldybės įmonių ir valstybės ir savivaldybių valdomų bendrovių kolegialių priežiūros ar valdymo organų narius, priklausomai nuo juridinio asmens teisinės formos. Taip pat įstatymuose nėra įtvirtinti kai kurie svarbūs reikalavimai minėtiems kandidatams. Be to, nėra nustatyta, kas gali būti kiti atranką inicijuojančio subjekto pasirinkti asmenys.</p> <p>2. VSTVND įstatymo 23 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad savivaldybių, kaip savivaldybės įmonių, akcinių bendrovių, uždarytųjų akcinių bendrovių, viešųjų įstaigų ir kitos teisinės formos juridinių asmenų dalyvio, turtines ir neturtines teises ir pareigas įgyvendina savivaldybių vykdomosios institucijos Vyriausybės nustatyta tvarka, VSI įstatyme taip pat nustatyta, kad savivaldybės įmonės savininko teises ir pareigas savivaldybė įgyvendina per savivaldybės vykdomąją instituciją, tačiau pagal Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 29 straipsnio 8 dalies 7 punktą ši kompetencija priskiriama savivaldybės administracijos direktoriui, todėl yra poreikis suderinti įstatymus.</p> <p>3. VSTVND įstatyme nenustatyta pareiga valstybės valdomoms įmonėms, savivaldybės valdomoms įmonėms ir jų dukterinėms bendrovėms užtikrinti veiklos skaidrumą bei įgaliojimai Vyriausybei ar atitinkamai savivaldybių administracijų direktoriams nustatyti veiklos skaidrumo užtikrinimo gaires.</p> <p>4. Tikslintinas Vyriausybės nustatytų reikalavimų taikymo valstybės</p>
-------------------------	--

	<p>valdomoms įmonėms, savivaldybių valdomoms įmonėms, jų dukterinėms bendrovėms ir paskesnių eilių dukterinėms bendrovėms teisinis reguliavimas.</p> <p>5. VSTVND įstatymo 23 straipsnio 5 dalyje nenustatyta viešosios įstaigos Valdymo koordinavimo centro funkcija teikti metodinę pagalbą savivaldybėms savivaldybių valdomų įmonių atliekamų funkcijų priskyrimo specialiesiems įpareigojimams klausimais, vertinti ir teikti pasiūlymus valstybei atstovaujančioms institucijoms ir Ekonomikos ir inovacijų ministerijai dėl valstybės valdomų įmonių ir jų dukterinių bendrovių veiklos rezultatų, jų įtakos valstybės valdomų įmonių finansiniams rodikliams, tinkamo specialiųjų įpareigojimų apskaitymo ir atskleidimo, taip pat vertinti ir teikti informaciją valstybės valdomoms įmonėms, valstybei atstovaujančioms institucijoms ir Ekonomikos ir inovacijų ministerijai dėl valstybės valdomų įmonių atliekamų funkcijų priskyrimo specialiesiems įpareigojimams.</p>
II. Siūlomos priemonės	<p>1. VSTVND įstatymo 23¹ straipsnio 3 dalyje nustatyti, kokie gali būti kiti atranką inicijuojančio subjekto pasirinkti asmenys į valstybės ar savivaldybės valdomos įmonės kolegialaus organo narius. Papildyti VSTVND įstatymo 23¹ straipsnio 5 dalį trimis bendraisiais reikalavimais kandidatams į valstybės ar savivaldybės valdomos įmonės kolegialių organų narius, kurie šiuo metu yra įtvirtinti VSI įstatyme ir Kandidatų į valstybės ar savivaldybės įmonės, valstybės ar savivaldybės valdomos bendrovės ar jos dukterinės bendrovės kolegialų priežiūros ar valdymo organą atrankos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. birželio 17 d. nutarimu Nr. 631 „Dėl Kandidatų į valstybės ar savivaldybės įmonės, valstybės ar savivaldybės valdomos bendrovės ar jos dukterinės bendrovės kolegialų priežiūros ar valdymo organą atrankos aprašo patvirtinimo“. Patikslinti VSTVND įstatymo 23¹ straipsnio 7 dalyje nustatytus nepriklausomumo reikalavimus kandidatams į valstybės ar savivaldybės valdomos įmonės kolegialių organų narius, siekiant didesnio suderinamumo su Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo nuostatomis, kurios įtvirtina reikalavimus akcinių bendrovių, kurių akcijomis leista prekiauti reguliuojamoje rinkoje, stebėtojų tarybos nariams. VSI įstatymo 10 straipsnį patikslinti taip, kad valstybės ir savivaldybės įmonių valdybų nariams būtų taikomi tokie patys reikalavimai, kokie VSTVND įstatyme nustatyti kandidatams į valstybės ir savivaldybių valdomų bendrovių ir jų dukterinių bendrovių kolegialų priežiūros ir valdymo organų narius.</p> <p>2. VSTVND įstatymo 23 straipsnio 1 dalyje nustatyti, kad savivaldybių, kaip savivaldybės įmonių, akcinių bendrovių, uždarytųjų akcinių bendrovių, viešųjų įstaigų ir kitos teisinės formos juridinių asmenų dalyvių, turtines ir neturtines teises ir pareigas įgyvendina savivaldybių administracijų direktoriai vadovaudamiesi Vyriausybės nustatyta tvarka. Atitinkamai pakeisti ir VSI įstatymo 4 straipsnio 2 ir 3 dalių nuostatas.</p> <p>3. Papildyti VSTVND įstatymo 23 straipsnį 2² dalimi, kurioje nustatyti, kad valstybės valdomos įmonės, savivaldybės valdomos įmonės ir jų dukterinės bendrovės turi užtikrinti veiklos skaidrumą ir įtvirtinti, kad veiklos skaidrumo užtikrinimo gaires nustato atitinkamai Vyriausybė ir savivaldybių administracijų direktoriai.</p> <p>4. Papildyti VSTVND įstatymo 23 straipsnio 2 dalį dėl galimybės Vyriausybės priimtų teisės aktų nuostatas taikyti pagal taisyklę „laikykis arba paaiškink“ valstybės valdomoms įmonėms ir savivaldybių valdomoms įmonėms ir patikslinti VSTVND įstatymo 23 straipsnio 2 dalies nuostatas, susijusias su</p>

	<p>dukterinėms bendrovėms Vyriausybės nustatytų reikalavimų teisiniu reguliavimu. Siūlomose nuostatose atsisakoma imperatyvios nuostatos, kad Vyriausybė nustato, kokios pagal VSTVND įstatymo 23 straipsnio 1 dalį nurodytos Vyriausybės priimtų teisės aktų nuostatų taikomos dukterinėms bendrovėms, o Vyriausybei suteikiama teisė nustatyti, kokios minėtos nuostatos gali būti taikomos be išimčių, laikantis taisyklės „laikykis arba paaškind“ arba netaikomos. Siūloma keisti VSTVND įstatymo 23 straipsnio 2 dalis pati nenustato privalomų reikalavimų, tačiau suteikia teisę Vyriausybei nustatyti pagal 23 straipsnio 1 dalį priimtų privalomų reikalavimų nustatančių teisės aktų nuostatų taikymo būdą, todėl be kita ko laikytina atitinkančia vietos savivaldos principus.</p> <p>5. VSTVND įstatymo 23 straipsnio 5 dalies 12 punkte nustatyti, kad viešojo įstaiga Valdymo koordinavimo centras vertina ir teikia pasiūlymus valstybei atstovaujančioms institucijoms ir Ekonomikos ir inovacijų ministerijai dėl valstybės valdomų įmonių ir jų dukterinių bendrovių specialiųjų įpareigojimų veiklos rezultatų, jų įtakos valstybės valdomų įmonių finansiniams rodikliams, tinkamo specialiųjų įpareigojimų apskaitymo ir atskleidimo, taip pat vertina ir teikia informaciją valstybės valdomoms įmonėms, valstybei atstovaujančioms institucijoms ir Ekonomikos ir inovacijų ministerijai dėl valstybės valdomų įmonių atliekamų funkcijų priskyrimo specialiesiems įpareigojimams, o tos pačios dalies 15 punkte nustatyti, kad viešojo įstaiga Valdymo koordinavimo centras teikia metodinę pagalbą savivaldybių administracijų direktoriams savivaldybių valdomų įmonių tikslų ir strategijose numatomų vertinimo rodiklių nustatymo, strategijų rengimo, tikslų siekimo vertinimo, nepriklausomų valdybos narių atrankos, savivaldybių valdomų įmonių atliekamų funkcijų priskyrimo specialiesiems įpareigojimams ir kitais su savivaldybės valdomų įmonių ir jų dukterinių bendrovių valdymu susijusiais klausimais.</p>
III. Priemonių kaštai	Siūlomoms nuostatoms įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto ar kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų nenumatoma.
IV. Nauda visuomenei	Aiškesnis ir išsamesnis teisinis reguliavimas valstybės valdomų įmonių srityje.

Įstatymų projektai išvadoms gauti buvo pateikti Aplinkos ministerijai, Energetikos ministerijai, Finansų ministerijai, Susisiekimo ministerijai, Teisingumo ministerijai, Vidaus reikalų ministerijai, Žemės ūkio ministerijai, Specialiųjų tyrimų tarnybai, Lietuvos bankui, Lietuvos savivaldybių asociacijai, valstybės įmonei Turto bankui ir viešajai įstaigai Valdymo koordinavimo centrui. Institucijų pateiktos pastabos aptartos 2022 m. balandžio 14 d. vykusio nuotolinio pasitarimo Microsoft Teams platformoje metu. Teisingumo ministerijos ir Specialiųjų tyrimų tarnybos atstovai minėtame pasitarime nedalyvavo, todėl šių institucijų pastabos aptartos darbo tvarka. Taip pat darbo tvarka papildomai aptarta valstybės įmonės Turto banko pastaba, į kurią atsižvelgiant iš dalies siūloma į Vyriausybės posėdžio protokolą įtraukti atitinkamą rekomendaciją ministerijoms ir savivaldybėms. Patikslinti Įstatymų projektai su pastabas pateikusiomis institucijomis papildomai suderinti darbo tvarka. Į didžiąją dalį pastabų ir pasiūlymų atsižvelgta, o dėl pastabų, į kurias neatsižvelgta, pridedama derinimo pažyma. Viešosios įstaigos Valdymo koordinavimo centro ir asociacijos Baltic Institute of Corporate Governance (toliau – BICG) pastabos taip pat įvertintos. Dėl BICG pasiūlymo atsisakyti galimybės Vyriausybės priimamų teisės aktų nuostatomis reguliuoti visų eilių valstybės valdomų bendrovių dukterinių bendrovių (toliau –

dukterinė bendrovė) valdyseną pažymėtina, kad dėl dukterinių bendrovių teisinio reguliavimo nuostatų įstatymų leidėjas jau anksčiau pasisakė priimdamas Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 23 straipsnio 2 dalies nuostatas ir šios nuostatos aptariamam projektui nėra keičiamos. Dukterinės bendrovės yra savarankiškai veikiantys ūkio subjektai tiek pagal Civilinį kodeksą, tiek pagal Akcinių bendrovių įstatymą. Beveik visais atvejais jos yra pagrindinės įmonių grupės įmonės, kuriančios produktus ar teikiančios paslaugas, jos veiklos yra esminės ir kuriančios pagrindinę valstybės valdomos bendrovės naudą (pelną). Įstatymų leidėjo nustatytas šių įmonių teisinis reguliavimas nepažeidžia teisės aktų, reguliuojančių bendrovių veiklą (Civilinio kodekso, Akcinių bendrovių įstatymo), nustatytų atskaitomybės ir funkcijų pasiskirstymo principų ir nepaneigia korporatyvinio valdymo bei galimybės taikyti gerosios valdysenos principus valstybės valdomose bendrovėse. Patronuojančiosios bendrovės (įmonių grupės) iš esmės atlieka tik dukterinių bendrovių valdymo funkcijas. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad patronuojančiosios valstybės valdomos bendrovės valdyba ir stebėtojų taryba negali užtikrinti dukterinės bendrovės, o juo labiau paskesnės eilės dukterinės bendrovės valdymo funkcijos, nes nėra tų bendrovių valdymo organas.

Įstatymų projektai neprieštarauja Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatomis ir Europos Sąjungos teisės aktams.

Įstatymų projektai nėra notifikuoti Europos Komisijai pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimo Nr. 617 reikalavimus.

Įstatymų projektai neperkelia ir neįgyvendina Europos Sąjungos teisės aktų nuostatų.

Įstatymų projektuose nėra apibrėžiamos sąvokos, kurios turi būti įvertintos Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

Įstatymų projektai paskelbti Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS).

Įstatymų projektus parengė Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos Įmonių politikos departamento (direktorius Vaidotas Rudokas tel. 8 640 92443, el. p. Vaidotas.Rudokas@eimin.lt) Valstybės valdomų įmonių politikos skyriaus (vedėja Laurentina Garbauskienė, tel. 8 657 05665, el. p. Laurentina.Garbauskiene@eimin.lt) valstybės tarnautojai.

PRIDEDAMA:

1. Įstatymų projektai ir jų lyginamieji variantai, 14 lapų.
2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projektas, 1 lapas.
3. Aiškinamasis raštas, 6 lapai.
4. Vyriausybės posėdžio protokolo projektas, 1 lapas.
5. Institucijų išvados, 30 lapų.
6. Pasitarimo protokolas, 3 lapai.
7. Derinimo pažyma, 5 lapai.

Ekonomikos ir inovacijų ministrė

Aušrinė Armonaitė

Audronė Railaitė, tel. 8 698 02860, el. p. audrone.railaite@eimin.lt
Arturas Čaplikas, tel. 8 640 92464, el. p. arturas.caplikas@eimin.lt